

Poizvedovanje po XML dokumentih

Uvod v XQuery

Uvod v XQuery

- **Poizvedovalni jezik**, ki nam omogoča:
 - izbiro elementov/atributov iz XML dokumentov,
 - združevanje podatkov iz več dokumentov,
 - spreminjanje podatkov,
 - izpeljava novi podatkov,
 - sortiranje rezultatov,
 - ipd.

XQuery primer

vhodni dokument

```
<narocilo st="00299432" datum="2004-09-15" stranka="0221A">  
  <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava" />  
  <postavka oddelek="ACC" stevilka="563" kolicina="1" />  
  <postavka oddelek="ACC" stevilka="443" kolicina="2" />  
  <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="modra" />  
  <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="rdeča" />  
  <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="vijolična" />  
</narocilo>
```

```
for $oddelek in distinct-values(doc("narocila.xml")//postavka/@oddelek  
let $postavke := doc("narocila.xml")//postavka[@oddelek = $oddelek]  
order by $oddelek  
return <oddelek ime="{ $oddelek}" skupnaKolicina="{sum($postavke/@kolicina)}">
```

```
<oddelek ime="ACC" skupnaKolicina="3" />  
<oddelek ime="MEN" skupnaKolicina="2" />  
<oddelek ime="WMN" skupnaKolicina="2" />
```

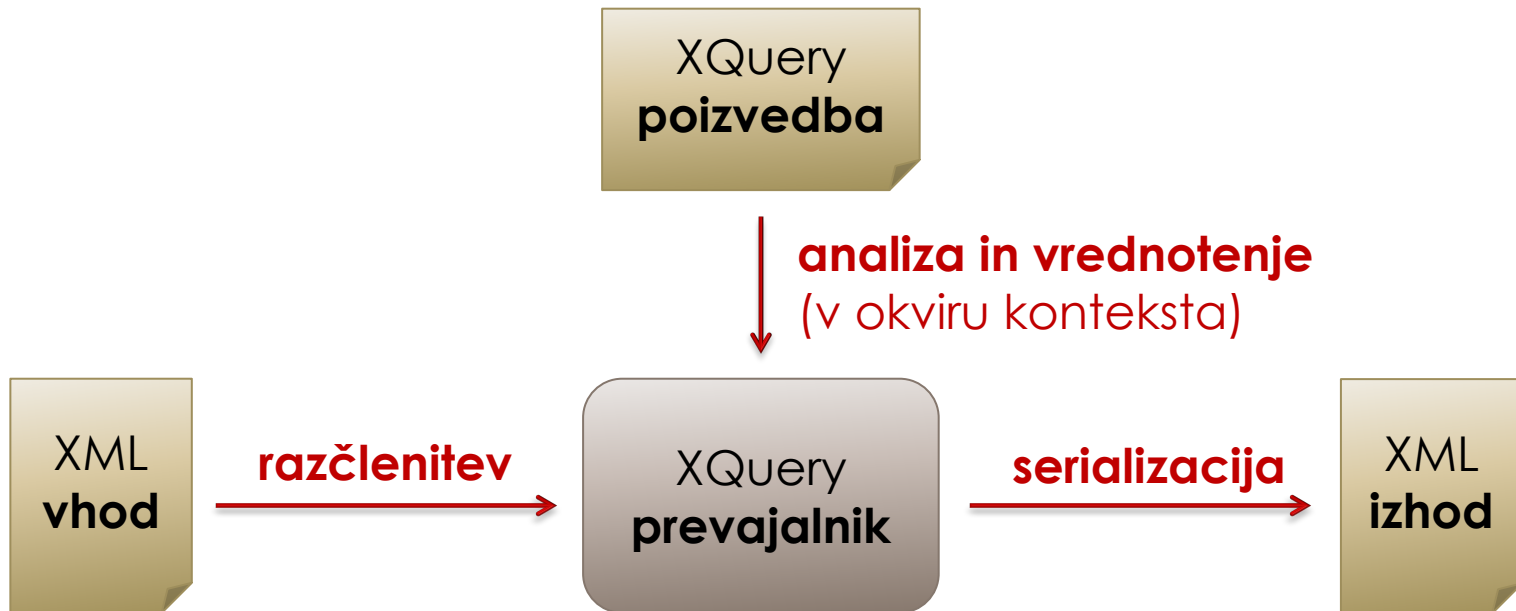
rezultat

poizvedba

Scenariji uporabe

- izpostavljanje podatkov v obliki **spletnih storitev**,
- **iskanje** podatkov na spletu **in združevanje** z obstoječimi podatki,
- **pretvorba XML v XHTML** za objavo na spletu,
- itd.

XQuery model procesiranja

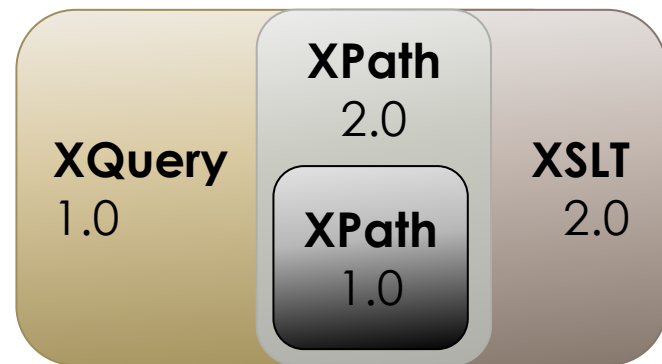
XML vhod

- lahko sprejme:
 - tekstovne XML dokumente,
 - množico XML dokumentov na URI naslovu,
 - podatke iz XML podatkovne baze,
 - podatki iz relacijske podatkovne baze z XML dostopno točko,
 - XML dokumente shranjene v pomnilniku.

XQuery, XSLT in XPath

**FLWOR izrazi, XML konstruktorji,
poizvedovalni prolog,
uporabniško
določene
funkcije**

**pogojni izrazi, aritmetični
izrazi, vgrajene funkcije in
operatorji, podatkovni model**

**stili,
predloge
ipd.**

**omejitev poti, primerjalni izrazi,
omejen nabor vgrajenih funkcij**

Poizvedovanje po XML dokumentih

Testni XML dokumenti

Katalog izdelkov (katalog.xml)

```
<katalog>
  <izdelek oddelek="WMN">
    <stevilka>557</stevilka>
    <ime jezik="sl">lanena srajca</ime>
    <barve>rjava modra</barve>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek="ACC">
    <stevilka>563</stevilka>
    <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</name>
  </izdelek>
  ...
  <izdelek oddelek="MEN">
    <stevilka>784</stevilka>
    <ime jezik="sl">kratka majica</ime>
    <barve>modra/bela modra/rdeča</barve>
    <opis>Naša <i>najbolje prodajana</i> majica!</opis>
  </izdelek>
</katalog>
```

Cene (cene.xml)

```
<cene>
  <cenik datumOd="2004-11-15">
    <izd st="557">
      <cena valuta="EUR">29.99</cena>
      <popust tip="CLR">10.00</popust>
    </izd>
    <izd st="563">
      <cena valuta="EUR">69.99</cena>
    </izd>
    <izd st="443">
      <cena valuta="EUR">39.99</cena>
      <popust tip="CLR">3.99</popust>
    </izd>
  </cenik>
</cene>
```

Naročilo (narocilo.xml)

```
<narocilo st="00299432" datum="2004-09-15" stranka="0221A">  
  <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava" />  
  <postavka oddelek="ACC" stevilka="563" kolicina="1" />  
  <postavka oddelek="ACC" stevilka="443" kolicina="2" />  
  <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="modra" />  
  <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="rdeča" />  
  <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="vijolična" />  
</narocilo>
```

Poizvedovanje po XML dokumentih

Enostavne poizvedbe

Dostop do strežnika

Na spletni učilnici so navodila za namestitev XML podatkovne baze **eXist** v okolje C9.

<http://{C9 ime aplikacije}-{C9 uporabniško ime}.c9users.io:8080/exist/apps/eXide/>

Ko boste namestitev uspešno izvedli, bo strežnik na voljo na zgornjem naslovu!

Izvajanje poizvedb (1)

Odpri XML datoteko

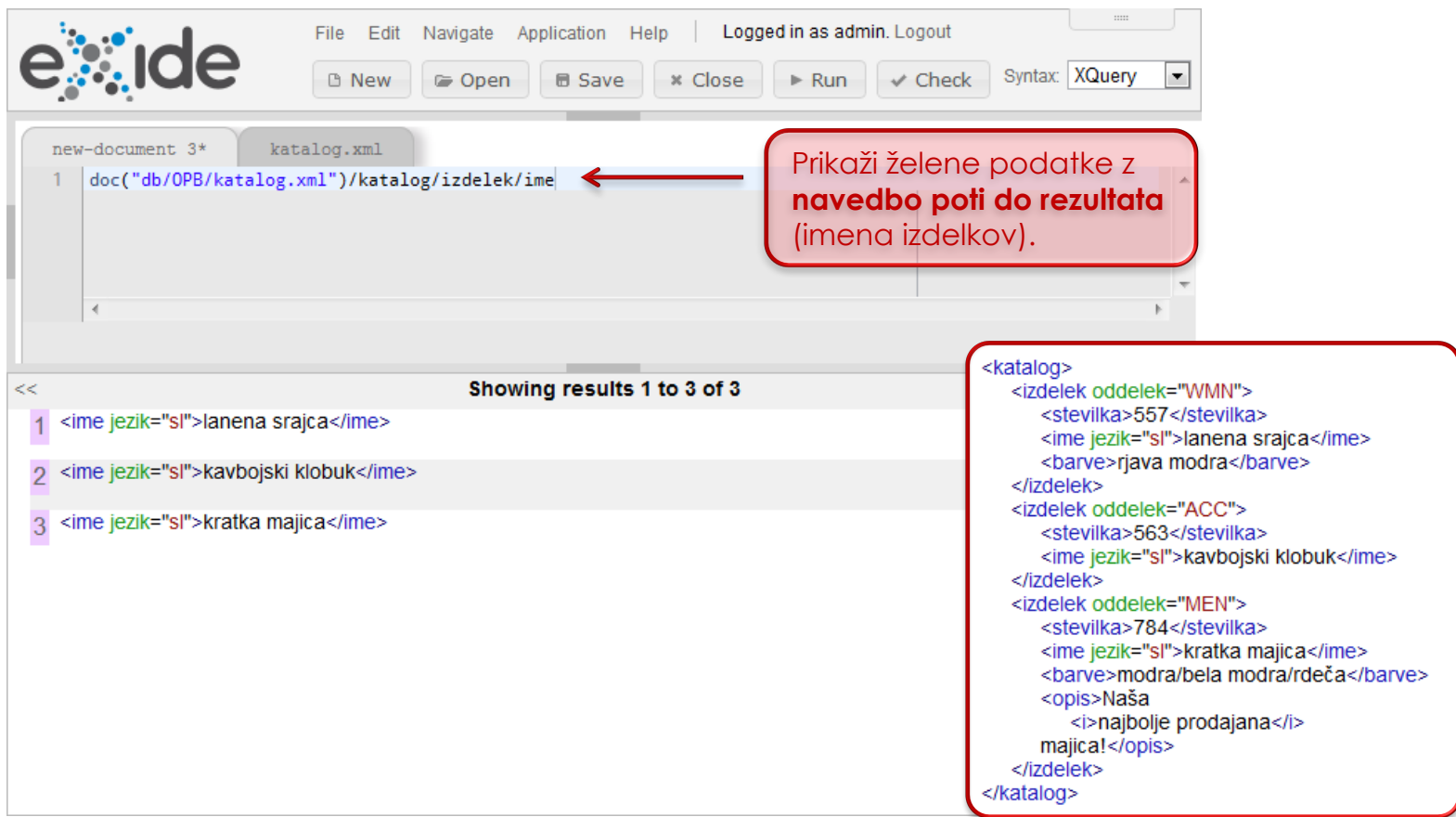
The screenshot shows the eXide IDE interface. At the top, the menu bar includes File, Edit, Navigate, Application, and Help. The user is logged in as 'admin'. The toolbar contains buttons for New, Open, Save, Close, Run, and Check. The 'Run' button is circled with a red '2'. The editor window shows a file named 'katalog.xml' with the XQuery `doc(\"db/OPB/katalog.xml\")` entered. A red arrow points to this query, labeled with a circled '1'. A red box next to it contains the text 'Vnos poizvedbe (odpri datoteko katalog.xml)'. Below the editor, the results pane shows the output of the query, labeled 'Showing results 1 to 1 of 1'. The XML output is:

```
1 <katalog>
  <izdelek oddelek=\"WMN\">
    <stevilka>557</stevilka>
    <ime jezik=\"sl\">lanena srajca</ime>
    <barve>rjava modra</barve>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek=\"ACC\">
    <stevilka>563</stevilka>
    <ime jezik=\"sl\">kavbojski klobuk</ime>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek=\"MEN\">
    <stevilka>784</stevilka>
    <ime jezik=\"sl\">kratka majica</ime>
    <barve>modra/bela modra/rdeča</barve>
    <opis>Naša
      <i>najbolje prodajana</i>
    majica!</opis>
  </izdelek>
</katalog>
```

 A red box next to the results pane is labeled with a circled '3' and contains the text 'Rezultat poizvedbe'.

Izvajanje poizvedb (2)

XPath

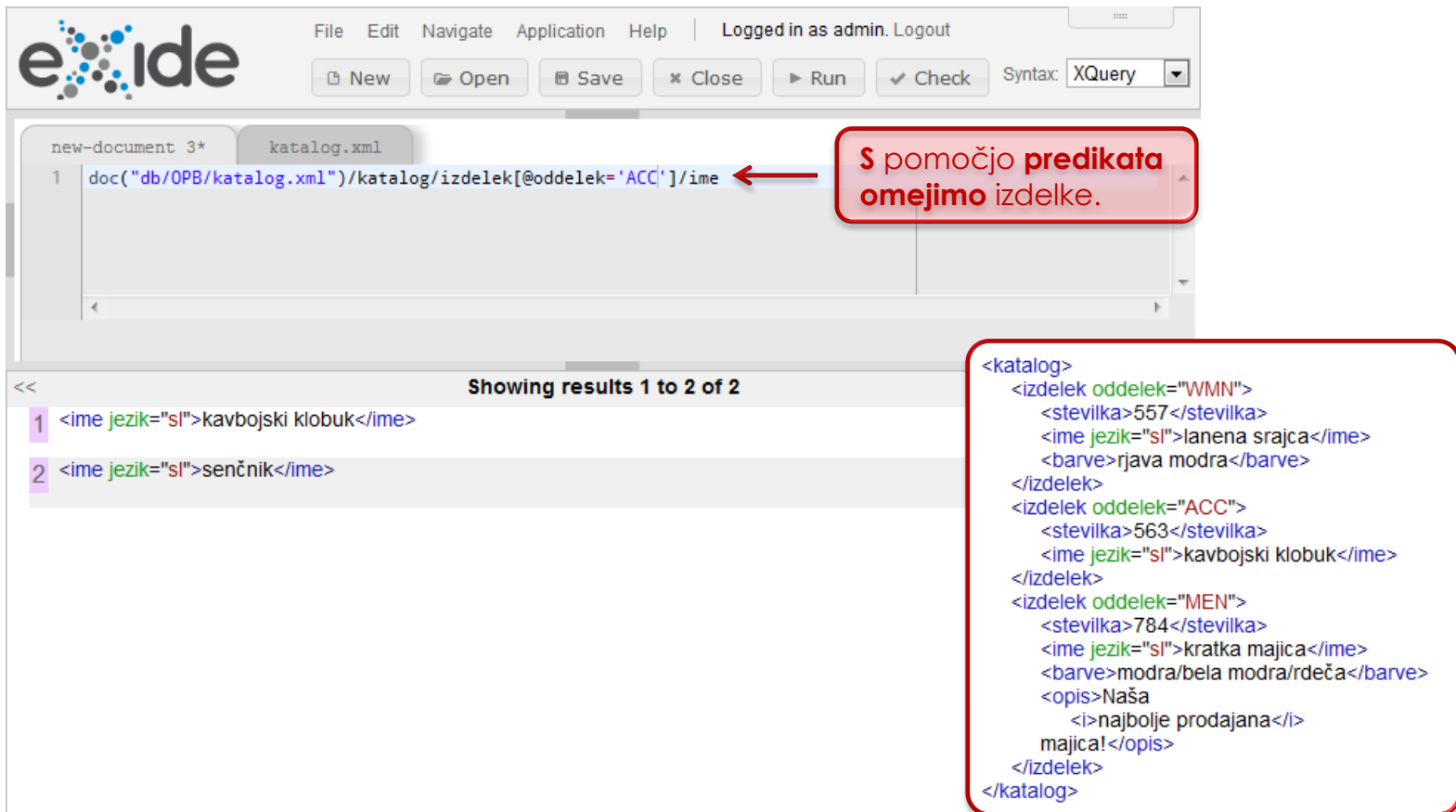
The screenshot shows the eXide IDE interface. The top menu bar includes File, Edit, Navigate, Application, and Help. The user is logged in as admin. The toolbar contains buttons for New, Open, Save, Close, Run, and Check, along with a Syntax dropdown menu set to XQuery. The main editor area shows a file named 'katalog.xml' with the following XPath query: `doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek/ime`. A red arrow points from a text box to the `ime` part of the query. Below the editor, the results pane shows 'Showing results 1 to 3 of 3' and lists three XML elements: `<ime jezik="sl">lanena srajca</ime>`, `<ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>`, and `<ime jezik="sl">kratka majica</ime>`. A red-bordered box on the right contains the full XML document structure, highlighting the three product entries.

Prikaži zelene podatke z navedbo poti do rezultata (imena izdelkov).

```
<katalog>
  <izdelek oddelek="WMN">
    <stevilka>557</stevilka>
    <ime jezik="sl">lanena srajca</ime>
    <barve>rjava modra</barve>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek="ACC">
    <stevilka>563</stevilka>
    <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek="MEN">
    <stevilka>784</stevilka>
    <ime jezik="sl">kratka majica</ime>
    <barve>modra/bela modra/rdeča</barve>
    <opis>Naša
      <i>najbolje prodajana</i>
    </opis>
  </izdelek>
</katalog>
```

Izvajanje poizvedb (3)

XPath

The screenshot shows the eXide IDE interface. The top menu bar includes File, Edit, Navigate, Application, and Help. The user is logged in as admin. The toolbar contains buttons for New, Open, Save, Close, Run, and Check, along with a Syntax dropdown set to XQuery. The main editor displays the XPath query: `doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[@oddelek='ACC']/ime`. A red arrow points to the predicate `@oddelek='ACC'` in the query, with a red callout box containing the text: **S pomočjo predikata omejimo izdelke.**

Below the editor, the results are displayed under the heading "Showing results 1 to 2 of 2". The results are:

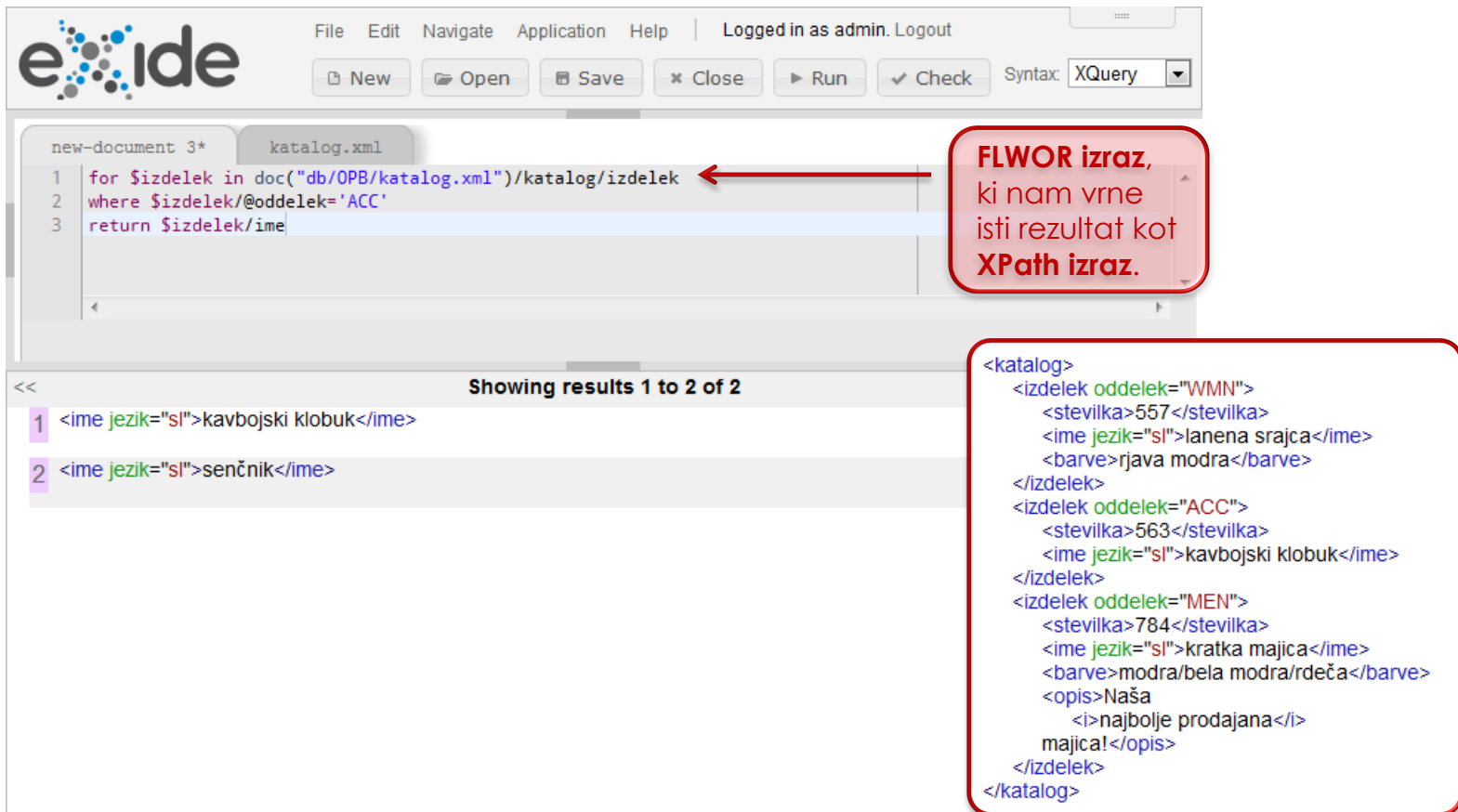
- 1 `<ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>`
- 2 `<ime jezik="sl">senčnik</ime>`

To the right of the results, a red-bordered box contains the full XML document structure:

```
<katalog>
  <izdelek oddelek="WMN">
    <stevilka>557</stevilka>
    <ime jezik="sl">lanena srajca</ime>
    <barve>rjava modra</barve>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek="ACC">
    <stevilka>563</stevilka>
    <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek="MEN">
    <stevilka>784</stevilka>
    <ime jezik="sl">kratka majica</ime>
    <barve>modra/bela modra/rdeča</barve>
    <opis>Naša
      <i>najbolje prodajana</i>
    </opis>
  </izdelek>
</katalog>
```


Izvajanje poizvedb (4)

FLWOR

The screenshot shows the eXide XML editor interface. The top menu bar includes File, Edit, Navigate, Application, and Help. The user is logged in as admin. The toolbar contains buttons for New, Open, Save, Close, Run, and Check, along with a Syntax dropdown set to XQuery. The editor window displays a file named 'katalog.xml' with the following XQuery code:

```
1 for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek
2 where $izdelek/@oddelek='ACC'
3 return $izdelek/ime
```

A red arrow points from the text box to the path `/katalog/izdelek` in the query. Below the editor, the results are displayed as a list of XML elements:

```
<< Showing results 1 to 2 of 2
1 <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>
2 <ime jezik="sl">senčnik</ime>
```

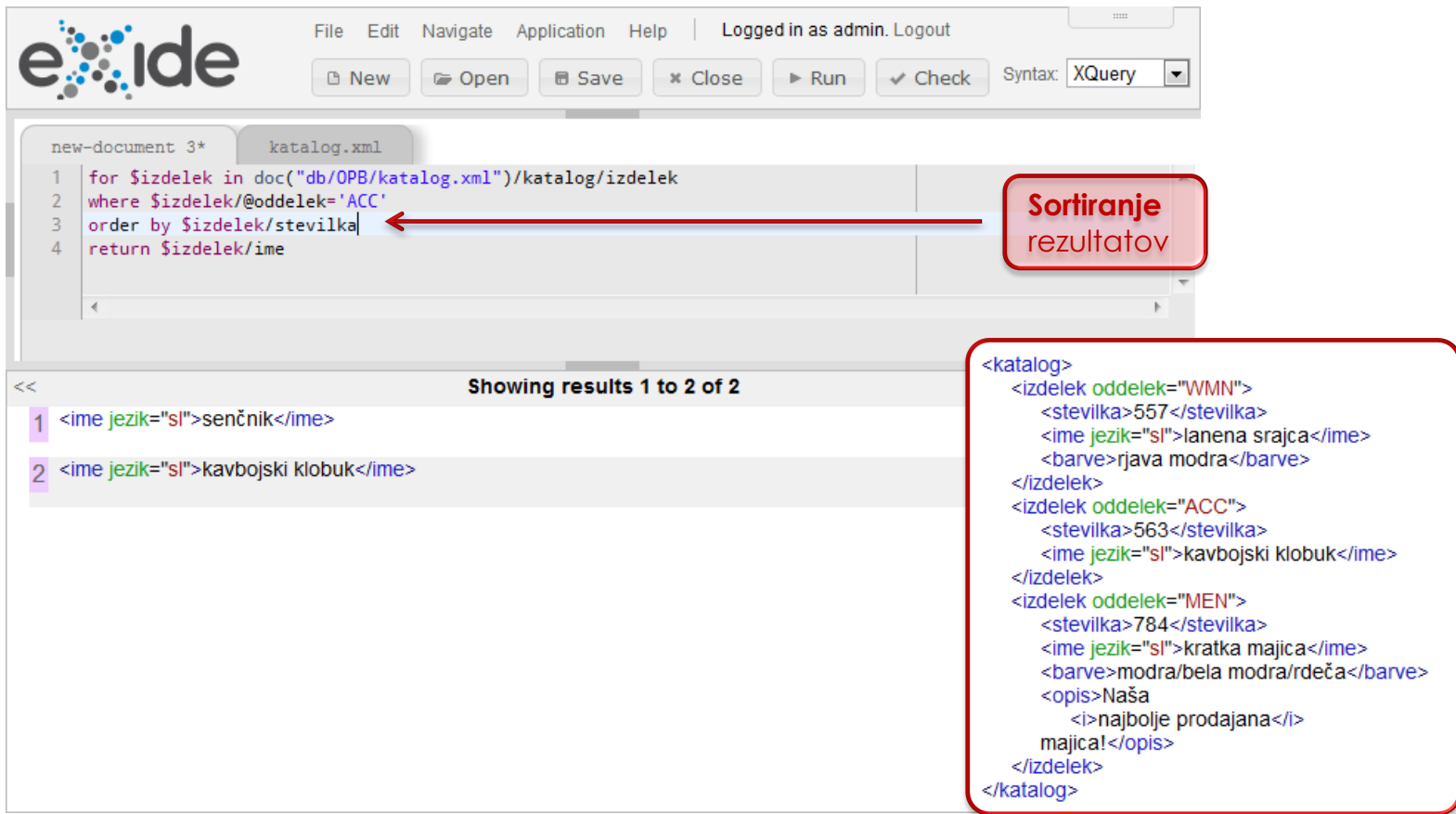
Two callout boxes provide additional information:

- A red-bordered box on the right contains the text: **FLWOR izraz, ki nam vrne isti rezultat kot XPath izraz.**
- A white-bordered box at the bottom right shows the full XML output of the query:

```
<katalog>
  <izdelek oddelek="WMN">
    <stevilka>557</stevilka>
    <ime jezik="sl">lanena srajca</ime>
    <barve>rjava modra</barve>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek="ACC">
    <stevilka>563</stevilka>
    <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek="MEN">
    <stevilka>784</stevilka>
    <ime jezik="sl">kratka majica</ime>
    <barve>modra/bela modra/rdeča</barve>
    <opis>Naša
      <i>najbolje prodajana</i>
    </opis>
  </izdelek>
</katalog>
```

Izvajanje poizvedb (5)

Sortiranje rezultatov

The screenshot shows the eXide XQuery IDE interface. The top menu bar includes File, Edit, Navigate, Application, and Help. The user is logged in as admin. The toolbar contains buttons for New, Open, Save, Close, Run, and Check, along with a Syntax dropdown menu set to XQuery. The main editor displays a query in the file 'katalog.xml':

```
1 for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek
2 where $izdelek/@oddelek='ACC'
3 order by $izdelek/stevilka
4 return $izdelek/ime
```

A red arrow points from a red-bordered box labeled "Sortiranje rezultatov" to the 'order by' clause in the query. Below the editor, the results pane shows two results:

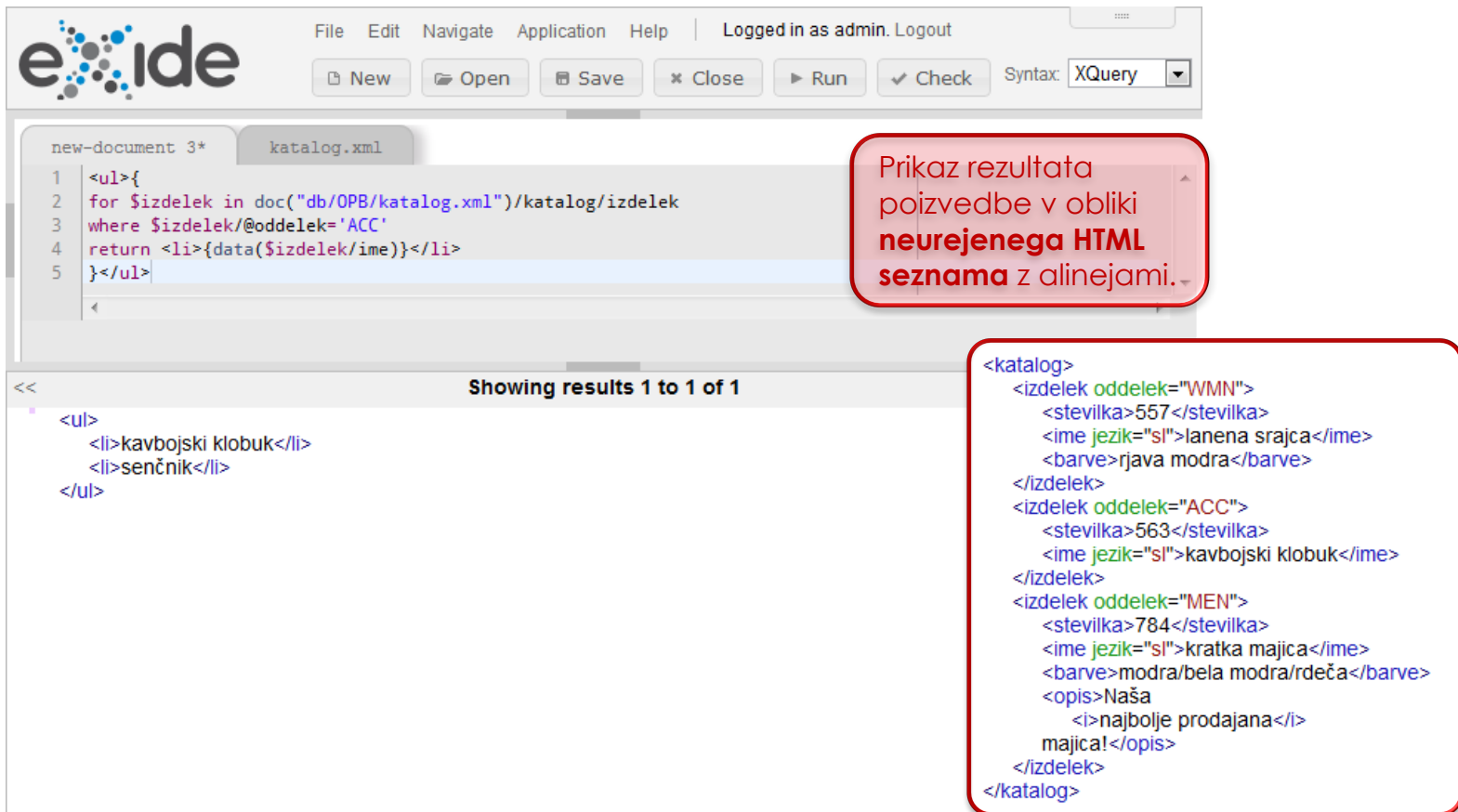
```
<< Showing results 1 to 2 of 2
1 <ime jezik="sl">senčnik</ime>
2 <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>
```

To the right of the results, a red-bordered box contains the full XML output of the query:

```
<katalog>
  <izdelek oddelek="WMN">
    <stevilka>557</stevilka>
    <ime jezik="sl">lanena srajca</ime>
    <barve>rjava modra</barve>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek="ACC">
    <stevilka>563</stevilka>
    <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>
  </izdelek>
  <izdelek oddelek="MEN">
    <stevilka>784</stevilka>
    <ime jezik="sl">kratka majica</ime>
    <barve>modra/bela modra/rdeča</barve>
    <opis>Naša
      <i>najbolje prodajana</i>
    </opis>
  </izdelek>
</katalog>
```

Izvajanje poizvedb (6)

Pretvorba v HTML

The screenshot shows the eXide web interface. The top menu includes File, Edit, Navigate, Application, and Help. The user is logged in as admin. The toolbar contains buttons for New, Open, Save, Close, Run, and Check, along with a Syntax dropdown set to XQuery. The main editor displays an XQuery in a file named katalog.xml:

```
1 <ul>{  
2 for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek  
3 where $izdelek/@oddelek='ACC'  
4 return <li>{data($izdelek/ime)}</li>  
5 }</ul>
```

Below the editor, the results are shown as a simple HTML structure:

```
<< <ul>  
  <li>kavbojski klobuk</li>  
  <li>senčnik</li>  
</ul>
```

Two callouts highlight specific parts of the interface:

- A red-bordered box on the right side of the editor contains the text: "Prikaz rezultata poizvedbe v obliki neurejenega HTML seznama z alinejami." (Display of query results in the form of an unordered HTML list with line breaks).
- A larger red-bordered box on the bottom right shows the full XML output of the query, including details like department (oddelek), price (stevilka), language (jezik), and color (barve).

Osnove jezika XQuery

Osnovni gradniki, sintaksa, spremenljivke, klici funkcij,
primerjave, prolog

Osnovni gradniki XQuery izraza

FLWOR izraz

XPath izraz

```
for $oddelek in distinct-values(doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka/@oddelek)  
let $postavke := doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka[@oddelek = $oddelek]  
order by $oddelek  
return <oddelek naziv="{ $oddelek}" skupnaKolicina="{sum($postavke/@kolicina)}" />
```

konstruktor
novega elementa

klic funkcije

referenca na
spremenljivko

primerjalni
izraz

```
<oddelek naziv="ACC" skupnaKolicina="3"/>  
<oddelek naziv="MEN" skupnaKolicina="2"/>  
<oddelek naziv="WMN" skupnaKolicina="2"/>
```

rezultat
poizvedbe

Vrstni red računanja vrednosti

- Pri izračunavanju vrednosti je pomemben vrstni red:

- **and** ima prednost pred **or**

true() **and** true() **or** false() **and** false() → true

- uporabimo lahko oklepaje

true() **and** (true() **or** false()) **and** false() → false

Vrednosti in konstante

- Vrednosti lahko zapišemo v obliki

- nizov

```
doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek/@oddelek = "WMN"
```

- števil

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka/@kolicina > 1
```

- vrednosti določenega tipa

```
doc("db/OPB/cene.xml")//@datumOd > xs:date("2004-10-11")
```

Spremenljivke

- pred imenom uporabimo znak **\$**
- uporabljamo jih lahko na več mestih
 - FLWOR izrazi,

```
for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek  
return $izdelek/stevilka
```

- opredelitev funkcije,

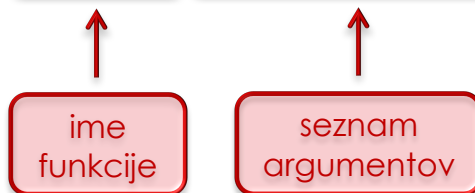
```
declare function local:vrniStIzdelka($izdelek as element()) as element()  
{ $izdelek/stevilka };
```

- ipd.

Klic funkcije

- argument je lahko poljuben izraz
 - npr. referenca za spremenljivko, XPath ipd.
- pri argumentu lahko zahtevamo določen tip

substring(\$imeizdelka, 1, 5)

Komentarji

- XQuery komentarji
 - začnejo in končajo se z nizoma (: in :)

`(: To je XQuery komentar ... :)`

- se ne pojavljajo v rezultatu

- XML komentarji
 - se lahko pojavijo v rezultatu

`<!-- To je XML komentar ... -->`

Primerjalni operatorji

- dve skupini:
 - **primerjava po vrednosti**
 - **eq, ne, lt, le, gt, ge**
 - za primerjavo posameznih vrednosti
 - vsak operand mora biti atomarna vrednost
 - **splošna primerjava**
 - **=, !=, <, <=, >, >=**
 - lahko uporabimo tudi na zaporedju več elementov

Splošna primerjava vs. primerjava po vrednosti

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka/@kolicina > 1
```

- vrne true, če ima **poljuben atribut** *kolicina* **vrednost večjo od 1**

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka/@kolicina gt 1
```

- vrne true, če obstaja **le 1 atribut** *kolicina*, ki ima **vrednost večjo od 1**,
- če obstaja več atributov *kolicina*, pride do napake

Pogojni izrazi (1)

- **if-then-else** primer

```
for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek
return if ($izdelek/@oddelek = 'ACC')
  then <acc>{data($izdelek/stevilka)}</acc>
  else <ostalo>{data($izdelek/stevilka)}</ostalo>
```

- oklepaji okrog if izraza so potrebni,
- else del je vedno potreben, lahko je prazen, npr. **else ()**

Pogojni izrazi (2)

- izraz **if** mora biti logična vrednost,
 - če ni, se uporabi **efektivna logična vrednost**,
 - efektivna logična vrednost vrne **false**:
 - xs:boolean vrednost false
 - vrednost 0 ali NaN
 - niz, dolžine 0
 - prazen niz
 - drugače vrne **true** (npr. seznam elementov)

```
if (doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka)
then "Seznam elementov: " else ""
```

Pogojni izrazi (3)

Gnezdenje

```
if ($izdelek/@oddelek = 'ACC')  
then <dodatek>{data($izdelek/stevilka)}</dodatek>  
else if ($izdelek/@oddelek = 'WMN')  
  then <zenski>{data($izdelek/stevilka)}</zenski>  
  else if ($izdelek/@oddelek = 'MEN')  
    then <moski>{data($izdelek/stevilka)}</moski>  
    else <ostalo>{data($izdelek/stevilka)}</ostalo>
```

Logični izrazi

- **and** in **or** operatorji
 - and ima prioriteto pred or

```
if ($jePopust and ($popust > 10 or $popust < 0))  
then 10 else $popust
```

- **negacija**

```
if (not($jePopust)) then 0 else $popust
```

- podobno kot pri pogojnih izrazih, velja tudi tukaj podobno za efektivne logične vrednosti

Poizvedovalni prolog ⁽¹⁾

- omogoča opredelitev številnih nastavitev:
 - imenski prostor,
 - funkcije,
 - uvoze ali zunanje module oz. sheme,
 - privzete operacije itd.
- pojavi se pred jedrom v poizvedbi
 - vsaka opredelitev je ločen s podpičjem

Poizvedovalni prolog (2)

The screenshot shows the eXide IDE interface. The top menu bar includes File, Edit, Navigate, Application, Help, and Login. Below the menu are buttons for New, Open, Save, Close, Run, and Check, along with a Syntax dropdown menu set to XQuery. The main editor area displays an XQuery script with the following content:

```
1 xquery version "1.0";
2 declare boundary-space preserve;
3 declare namespace narocila = "http://lavbic.net/narocila";
4 declare function local:vrniStevilkoIzdelka($katalog as element()) as xs:integer*
5 {
6   for $izdelek in $katalog/izdelek
7   return xs:integer($izdelek/stevilka)
8 };
9
10 <naslov>Poročilo naročila</naslov>,
11 ([for $postavka in doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka
12 order by $postavka/@stevilka
13 return $postavka])
```

Two red arrows point from labels on the right to the query text. The top arrow points to the first line (the version declaration) and is labeled "prolog". The bottom arrow points to the function definition and the main query body, and is labeled "jedro poizvedbe".

Below the editor, a results window titled "Showing results 1 to 7 of 7" displays the output of the query:

```
<naslov>Poročilo naročila</naslov>
2 <postavka oddelek="ACC" stevilka="443" kolicina="2"/>
3 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava"/>
4 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="vijolična"/>
5 <postavka oddelek="ACC" stevilka="563" kolicina="1"/>
6 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="modra"/>
7 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="rdeča"/>
```

prolog

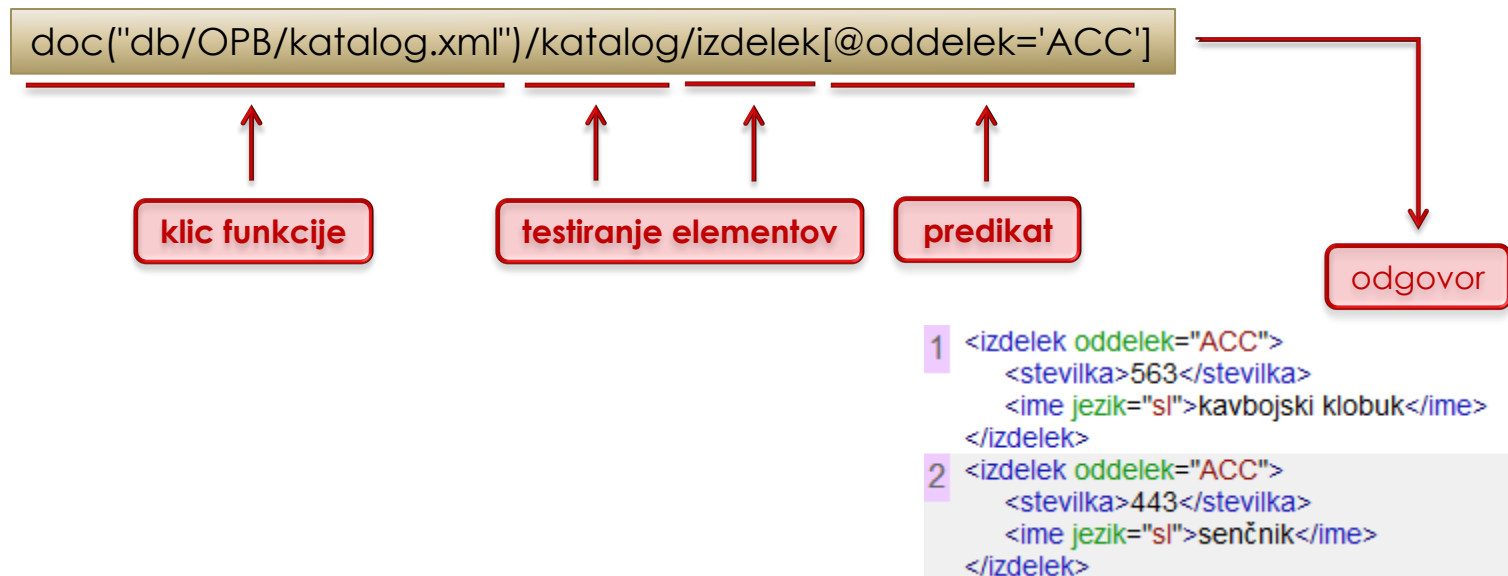
jedro
poizvedbe

Izrazi za opredelitev poti (XPath)

Smer navigacije, testiranje vozlišč, predikati

Izrazi za opredelitev poti

- Uporabljajo se za sprehajanje po vhodnem dokumentu, kjer **izbiramo** zelene **elemente** in **attribute**

Smer navigacije

- sestavljajo naslednje komponente:

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")//child::postavka[@oddelek='ACC']
```

- **smer** (opcijška),
 - child:: (privzeta), parent::, descendant:: itd.
- **testni pogoj elementa**,
 - imena oz. tipi elementov,
- **predikat** (opcijški in ponavljajoč),
 - za filtriranje.

odgovor

```
1 <postavka oddelek="ACC" stevilka="563" kolicina="1"/>
```

```
2 <postavka oddelek="ACC" stevilka="443" kolicina="2"/>
```

Smer navigacije **child** (1)

Različni zapisi

- Primeri uporabe smeri **child**, ki vrnejo isti odgovor:

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")/narocilo/postavka
```

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")/child::narocilo/child::postavka
```

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")/*postavka
```

```
1 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava"/>  
2 <postavka oddelek="ACC" stevilka="563" kolicina="1"/>  
3 <postavka oddelek="ACC" stevilka="443" kolicina="2"/>  
4 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="modra"/>  
5 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="rdeča"/>  
6 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="vijolična"/>
```


odgovor

Smer navigacije **child** (2)

Rekurzija

- Če želimo vrniti **vse** (neposredne in posredne) **pod elemente**, lahko uporabimo:

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka
```

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")/descendant-or-self::postavka
```

```
1 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava"/>
2 <postavka oddelek="ACC" stevilka="563" kolicina="1"/>
3 <postavka oddelek="ACC" stevilka="443" kolicina="2"/>
4 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="modra"/>
5 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="rdeča"/>
6 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="vijolična"/>
```


odgovor

Smer navigacije **parent**

- Vrne **nad element** izbranega elementa:

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")/narocilo/postavka/..
```

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")/narocilo/postavka/parent::narocilo
```

```
1 <narocilo st="00299432" datum="2004-09-15" stranka="0221A">  
  <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava"/>  
  <postavka oddelek="ACC" stevilka="563" kolicina="1"/>  
  <postavka oddelek="ACC" stevilka="443" kolicina="2"/>  
  <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="modra"/>  
  <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="rdeča"/>  
  <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="vijolična"/>  
</narocilo>
```

odgovor

Ostale smeri navigacije

- **self**

- trenutni element (okrajšava je .)

- **ancestor, ancestor-or-self**

- prednik, nad element nad elementa itd.

- **following, preceding**

- nasledniki in predhodniki v dokumentu

- **following-sibling, preceding-sibling**

- naslednji brat/sestra

Testiranje vozlišč

- o pri testiranju lahko uporabimo:

- o **ime** elementa

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")/narocilo/postavka/@oddelek
```

- o **tip** elementa

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/element()
```

```
doc("db/OPB/katalog.xml")//stevilka/text()
```

```
doc("db/OPB/katalog.xml")//ime/node()
```

- o **poljubno ujemanje** (*)

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")/narocilo/*/@*
```

vsi atributi vseh pod
elementov naročila

1 557

2 563

3 443

4 784

1 lanena srajca

2 kavbojski klobuk

3 senčnik

4 kratka majica

Predikati ⁽¹⁾

- **Filtriranje elementov** na podlagi določenih kriterijev.
- **Primer:** Vrni vse izdelke s številko manjšo od 500.

```
doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek[številka < 500]
```



```
1 <izdelek oddelek="ACC">  
  <stevilka>443</stevilka>  
  <ime jezik="sl">senčnik</ime>  
</izdelek>
```

Predikati (2)

- Logično testiranje pogojev:

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka
```



```
1 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava"/>
```

```
2 <postavka oddelek="ACC" stevilka="563" kolicina="1"/>
```

```
3 <postavka oddelek="ACC" stevilka="443" kolicina="2"/>
```

```
4 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="modra"/>
```

```
5 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="rdeča"/>
```

```
6 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="vijolična"/>
```

Vrne **vse elemente**
postavke naročila.

Predikati (3)

- Logično testiranje pogojev:

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka[@barva]
```



```
1 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava"/>
```

```
2 <postavka oddelek="AGC" stevilka="563" kolicina="1"/>
```

```
3 <postavka oddelek="AGC" stevilka="449" kolicina="2"/>
```

```
4 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="modra"/>
```

```
5 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="rdeča"/>
```

```
6 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="vijolična"/>
```

Vrne vse elemente postavke naročila, ki **vsebujejo atribut barva**.

Predikati (4)

- Logično testiranje pogojev:

```
doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka[@barva = 'rdeča']
```

~~1 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava"/>~~

~~2 <postavka oddelek="ACC" stevilka="563" kolicina="1"/>~~

~~3 <postavka oddelek="ACC" stevilka="449" kolicina="2"/>~~

~~4 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="modra"/>~~

5 <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="rdeča"/>

~~6 <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="vijolična"/>~~

Vrne vse elemente postavke naročila, ki **vsebujejo atribut barva**, njegova vrednost pa je **rdeča**.

Predikati (5)

Položaj v zaporedju (1)

- Vrni **4. izdelek v katalogu**:

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[4]
```

- Vrni **4. element v katalogu**
(ne glede na ime):

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/*[4]
```

```
1 <izdelek oddelek="MEN">  
  <stevilka>784</stevilka>  
  <ime jezik="sl">kratka majica</ime>  
  <barve>modra/bela modra/rdeča</barve>  
  <opis>Naša  
    <i>najbolje prodajana</i>  
  majica!</opis>  
</izdelek>
```

Predikati (6)

Položaj v zaporedju (2)

- Vrni **prve 3 izdelke v katalogu:**

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[position() < 4]
```

- Vrni **zadnji izdelek v katalogu:**

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[last()]
```


Predikati (7)

Več pogojev

- Pogoji se vedno preverjajo od leve proti desni!
- Vrni izdelke s **številko manjšo od 500** in **oddelka ACC**:

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[stevilka < 500][@oddelek = 'ACC']
```

- Izmed izdelkov **oddelka ACC** vrni drugega:

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[@oddelek = 'ACC'][2]
```

- Poglej 2. izdelek in če je iz ACC oddelka, ga vrni:

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[2][@oddelek = 'ACC']
```

Predikati (8)

Kompleksnejši primeri

- Vrni izdelke, katerih **oddelek vsebuje črko A**:

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[contains(@oddelek, 'A')]
```

- Vrni izdelke, ki imajo **poleg atributov številka in ime še vsaj 1 dodaten atribut**:

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[* except (številka, ime)]
```

- Vrni **izdelke na sodih mestih**:

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[position() mod 2 = 0]
```

Dodajanje elementov in atributov

3 načini, dinamični konstruktorji

Dodajanje elementov / atributov v rezultat

- Na voljo imamo 3 načine:
 - **vklučevanje** iz vhodnega dokumenta,
 - kot prikazano na večini prejšnjih primerov
 - z uporabo **neposrednih konstruktorjev**,
 - XML zapis
 - z uporabo **dinamičnih konstruktorjev**,
 - poseben zapis znotraj { ... },
 - omogoča dinamična imena.

1. način

Vključevanje iz vhodnega dokumenta

```
for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[@oddelek = 'ACC']  
return $izdelek/ime
```

```
1 <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>
```

```
2 <ime jezik="sl">senčnik</ime>
```

- element ime je vključen v takšni obliki, kot je v vhodnem dokumentu:
 - skupaj z atributi (in podrejenimi elementi, če obstajajo),
 - ne samo atomarne vrednosti,
- ni možnosti spreminjanja atributov, podrejenih elementov ali imenskega prostora.

2. način (1)

Neposredni konstruktor » primer

```
<html><h1>Katalog izdelkov</h1>
<ul>{
for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek
return <li>#{data($izdelek/stevilka)} je {data($izdelek/ime)}</li>
}</ul>
</html>
```

```
<html>
  <h1>Katalog izdelkov</h1>
  <ul>
    <li>#557 je lanena srajca</li>
    <li>#563 je kavbojski klobuk</li>
    <li>#443 je senčnik</li>
    <li>#784 je kratka majica</li>
  </ul>
</html>
```

2. način ⁽²⁾

Neposredni konstruktor

- uporablja se XML zapis
 - in s tem povezuje pravila (pravilno gnezdenje ipd.),
- lahko vsebuje:
 - atomarne vrednosti,
 - ostale konstruktorje,
 - izraze v zavutih oklepajih {...}
 - Za preverjanje elementov, atributov ali atomarnih vrednosti

2. način ⁽³⁾

Neposredni konstruktor » atomarne vrednosti

- Vsi znaki zunaj zavutih oklepajev {...} gredo neposredno v rezultat

```
<li>Številka izdelka {data($izdelek/stevilka)}</li>
```


2. način (4)

Neposredni konstruktor » ostali konstruktorji

- Brez zavitih oklepajev {...} ali posebnih ločevalnih znakov

```
<html>  
  <h1>Katalog izdelkov</h1>  
  <p><i>Obsežen</i> seznam {  
    count(doc("db/OPB/katalog.xml"))//izdelek)  
  } izdelkov.</p>  
</html>
```

```
<html>  
  <h1>Katalog izdelkov</h1>  
  <p>  
    <i>Obsežen</i>  
    seznam 4 izdelkov.</p>  
</html>
```

2. način (5)

Neposredni konstruktor » izrazi v {...}

```
for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek
return <li>{$izdelek/@oddelek}
      {concat("št. ", ": ")}
      {$izdelek/stevilka}</li>
```

Vozlišča atributov
postanejo **atributi**

Atomarne
vrednosti
postanejo
**znakovni
podatki**

vozišča elementov
postanejo **pod
elementi**

```
<li oddelek="WMN">št. : <stevilka>557</stevilka></li>
<li oddelek="ACC">št. : <stevilka>563</stevilka></li>
<li oddelek="ACC">št. : <stevilka>443</stevilka></li>
<li oddelek="MEN">št. : <stevilka>784</stevilka></li>
```

2. način ⁽⁶⁾

Neposredni konstruktor » izrazi v {...}

- Lahko tudi neposredno opredelimo attribute:

```
<h1 class="izdelekGlava">Katalog izdelkov</h1>,  
<ul>  
  for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek  
  return <li class="{ $izdelek/@oddelek }">{data($izdelek/ime)}</li>  
</ul>
```

- Podobno kot konstruktor elementa, lahko vsebuje:
 - atomarno vrednost,
 - vgrajene izraze
 - ki pa se vedno prevedejo v atomarne vrednosti.

2. način ⁽⁷⁾

Neposredni konstruktor » izrazi v {...}

- **Dodajanje atributa izdelku:**

```
for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek[@oddelek = 'ACC']
return <izdelek id="{concat("I", $izdelek/stevilka)}">
    {$izdelek/@*}{$izdelek/*}</izdelek>
```

```
<izdelek oddelek="ACC" id="I563">
  <stevilka>563</stevilka>
  <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>
</izdelek>
<izdelek oddelek="ACC" id="I443">
  <stevilka>443</stevilka>
  <ime jezik="sl">senčnik</ime>
</izdelek>
```


3. način ⁽¹⁾

Dinamični konstruktor

- Omogoča dinamično opredelitev imen in vrednosti in je uporaben za:
 - **kopiranje elementov** iz vhodnega dokumenta in izvajanje manjših sprememb,
 - npr. dodajanje atributov,
 - **pretvorba vsebine** vhodnega dokumenta v element ali atribut
 - **iskanje imen** elementov v **ločenem slovarju**
 - npr. podpora večjezičnosti

3. način (2)

Dinamični konstruktor » enostaven primer

```
element izdelek {  
  attribute oddelek {"ACC"},  
  element {concat("st", "evilka")} {563},  
  element ime {attribute jezik {"sl"}, "kavbojski klobuk"}  
}
```

```
<izdelek oddelek="ACC">  
  <stevilka>563</stevilka>  
  <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>  
</izdelek>
```


3. način (3)

Dinamični konstruktor » pretvorba vsebine

```
for $oddelek in distinct-values(doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek/@oddelek)
return element {$oddelek}
      {doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek[@oddelek = $oddelek]/ime}
```

```
<WMN>
  <ime jezik="sl">lanena srajca</ime>
</WMN>
<ACC>
  <ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>
  <ime jezik="sl">senčnik</ime>
</ACC>
<MEN>
  <ime jezik="sl">kratka majica</ime>
</MEN>
```


Izbiranje in filtriranje

XPath vs. FLWOR, for, let, where, return, enolične vrednosti

Na voljo sta 2 načina ...

- **XPath** izrazi
 - primeren takrat, ko želimo kopirati vsebino izbranih elementov in atributov v takšni obliki, kot so v izvornem dokumentu
- **FLWOR** izrazi
 - omogočajo sortiranje,
 - omogočajo dodajanje elementov/atributov k rezultatu,
 - bolj zahtevna oblika, a bolj jasno opredeljena.

Gradniki FLWOR izrazov (1)

- **for**

- iterativno poveže spr. \$izdelek z XPath izrazom

- **let**

- vrednost spr. \$oddelekIzdelka nastavi na vrednost atributa spr. \$izdelek

- **where**

- izbere vozlišča, katerih atributi so "WMN" oz. "ACC"

- **return**

- vrne pod element ime izbranega vozlišča

```
for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek
let $oddelekIzdelka := $izdelek/@oddelek
where $oddelekIzdelka = "ACC" or
      $oddelekIzdelka = "WMN"
return $izdelek/ime
```

Gradniki FLWOR izrazov (2)

for

- iterativno poveže spremenljivko z vsakim elementom, ki ga vrne **in** del


```
for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek
```

- sprehajamo se lahko tudi po določeni množici

```
for $i in (1 to $stIzdelkov)
```

Gradniki FLWOR izrazov (3)

for » večkratne spremenljivke

- večkratne pogoje v **in** delu ločimo z vejicami ali večkratnimi for zankami,

```
for $i in (1, 2), $j in (11, 12)
return <rezultat>i je {$i} in j je {$j}</rezultat>
```

- rezultat so izračunane vrednosti za vse kombinacije

```
<rezultat>i je 1 in j je 11</rezultat>
<rezultat>i je 1 in j je 12</rezultat>
<rezultat>i je 2 in j je 11</rezultat>
<rezultat>i je 2 in j je 12</rezultat>
```

Gradniki FLWOR izrazov (4)

for » položaj

- s pomočjo položaja, lahko določimo zaporedno številko v iteraciji
- za to uporabljamo rezervirano besedo **at**

```
for $izdelek at $i in doc("db/OPB/katalog.xml")  
    //izdelek[@oddelek = "ACC" or @oddelek = "WMN"]  
return <rezultat>{$i}. {data($izdelek/ime)}</rezultat>
```



```
<rezultat>1. lanena srajca</rezultat>  
<rezultat>2. kavbojski klobuk</rezultat>  
<rezultat>3. senčnik</rezultat>
```

Gradniki FLWOR izrazov (5)

let

- enostaven način za shranjevanje spremenljivk
- ni potrebe po ponavljanjem istega izraza

```
for $i in (1 to 3)  
return <rezultat>{1i}</rezultat>
```



```
<rezultat>1</rezultat>  
<rezultat>2</rezultat>  
<rezultat>3</rezultat>
```

```
let $i := (1 to 3)  
return <rezultat>{1i}</rezultat>
```



```
<rezultat>1 2 3</rezultat>
```

Gradniki FLWOR izrazov (6)

večkratni **for** in **let**

```
let $dokumentKatalog := doc("db/OPB/katalog.xml")  
for $izdelek in $dokumentKatalog//izdelek  
let $oddeleklzdelka := $izdelek/@oddelek  
where $oddeleklzdelka = "ACC" or $oddeleklzdelka = "WMN"  
return $izdelek/ime
```



```
<ime jezik="sl">lanena srajca</ime>  
<ime jezik="sl">kavbojski klobuk</ime>  
<ime jezik="sl">senčnik</ime>
```

Gradniki FLWOR izrazov (7)

return

- o vrednost, ki se vrača kot rezultat,

```
for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek  
return $izdelek/ime
```

- o kot rezultat lahko vrnemo le 1 izraz
 - o lahko pa združujemo več izrazov v zaporedje

```
return <a>{$i}</a>  
       <b>{$j}</b>
```

```
return (<a>{$i}</a>  
       <b>{$j}</b>)
```


Gradniki FLWOR izrazov (8)

dodeljevanje in referenciranje spremenljivk

- vrednosti se spremenljivkam dodelijo v let/for delu
- ko so dodeljene, jih lahko uporabimo kjerkoli v FLOWR izrazu

dodeljevanje
vrednosti
spremenljivkam

```
for $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek
let $oddeleklzdelka := $izdelek/@oddelek
where $oddeleklzdelka = "ACC"
return $izdelek/inc
```

referenciranje
spremenljivk

- ko spremenljivkam dodelimo vrednosti, jih ne moremo spremeniti
 - npr. let \$stevec := \$stevec + 1 ni dovoljeno

Gradniki FLWOR izrazov (9)

kvantifikatorji

- Uporabljajo se takrat, kjer vsi ali zgolj nekaj elementov zaporedja ustreza podanemu pogoju.
- uporabljamo **some** ali **every** skupaj s **satisfies**

```
some $oddelek in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek/@oddelek  
satisfies ($oddelek = "ACC")
```

→ true

```
every $oddelek in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek/@oddelek  
satisfies ($oddelek = "ACC")
```

→ false

Gradniki FLWOR izrazov (10)

enolične vrednosti

- uporabimo funkcijo **distinct-values**

```
distinct-values(doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek/@oddelek)
```

```
WMN, ACC, MEN
```

- deluje le na atomarnih vrednostih oz. elementih z 1 atomarno vrednostjo,
- sprejme 1 argument,
 - za kombinacijo več vrednosti, lahko z uporabo for pokličemo funkcijo večkrat.

Gradniki FLWOR izrazov (11)

kombinacije enoličnih vrednosti

```
let $izdelki := doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek
for $oddelek in distinct-values($izdelki/@oddelek),
    $stevilka in distinct-values($izdelki[@oddelek = $oddelek]/stevilka)
return <odgovor oddelek="{ $oddelek}" stevilka="{ $stevilka}" />
```

```
<odgovor oddelek="WMN" stevilka="557"/>
<odgovor oddelek="ACC" stevilka="563"/>
<odgovor oddelek="ACC" stevilka="443"/>
<odgovor oddelek="MEN" stevilka="784"/>
```

spremenljivka **\$oddelek**
je dodeljena vsakemu
enoličnemu oddelku

spremenljivka **\$stevilka**
je dodeljena vsaki
enolični številki oddelka

Sortiranje rezultatov

Order by, vrstni red

Sortiranje z **order by** (1)

- edini način za sortiranje rezultatov v XQuery,
- rezervirani besedi **order by** moramo uporabiti pred **return**,
- lahko opredelimo več vrednosti, po katerih sortiramo

```
for $postavka in doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka  
order by $postavka/@oddelek, $postavka/@stevilka descending  
return $postavka
```

Sortiranje z **order by** (2)

- sortiranje ni omejeno zgolj na enostaven XPath izraz, ampak lahko uporabimo tudi:

- klice funkcij,

```
order by substring($izdelek/@oddelek, 2, 2)
```

- pogojne izraze,

```
order by (if ($izdelek/@barve) then $izdelek/@barve else "neznano")
```

- poizvedbe v ločenih dokumentih

```
order by doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek[stevilka = $izdelek/@st]/ime
```

Sprememba vrstnega reda

- Vrstni red zaporedja lahko spremenimo z uporabo funkcije **reverse**,
- deluje nad vozlišči in atomarnimi vrednostmi

`reverse((6, 3, 2))` → `(2, 3, 6)`

Združevanje rezultatov

Stiki, odprti stiki, grupiranje, agregacija

Združevanje s stikom (1)

```
<katalog>  
  <izdelek oddelek="WMN">  
    <stevilka>557</stevilka>  
    <ime jezik="sl">lanena srajca</ime>  
    <barve>rjava modra</barve>  
  </izdelek>  
  ...  
</katalog>
```

Dokument 1
Katalog izdelkov

Dokument 2
Naročilo

```
<narocilo st="00299432" datum="2004-09-15" stranka="0221A">  
  <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava" />  
  ...  
</narocilo>
```

↓ integracija

```
<izdelek stevilka="557" ime="lanena srajca" kolicina="1" />  
...
```

Dokument 3
Združeni podatki naročila
in kataloga izdelkov

Združevanje s stikom (2)

The screenshot shows the eXide IDE interface with an XQuery query in a file named 'new-document 4*'. The query is as follows:

```
1 for $postavka in doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka,  
2   $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek  
3 where $postavka/@stevilka = $izdelek/stevilka  
4 return  
5   <izdelek stevilka="{ $postavka/@stevilka}" ime="{ $izdelek/ime}" kolicina="{ $postavka/@kolicina}" />
```

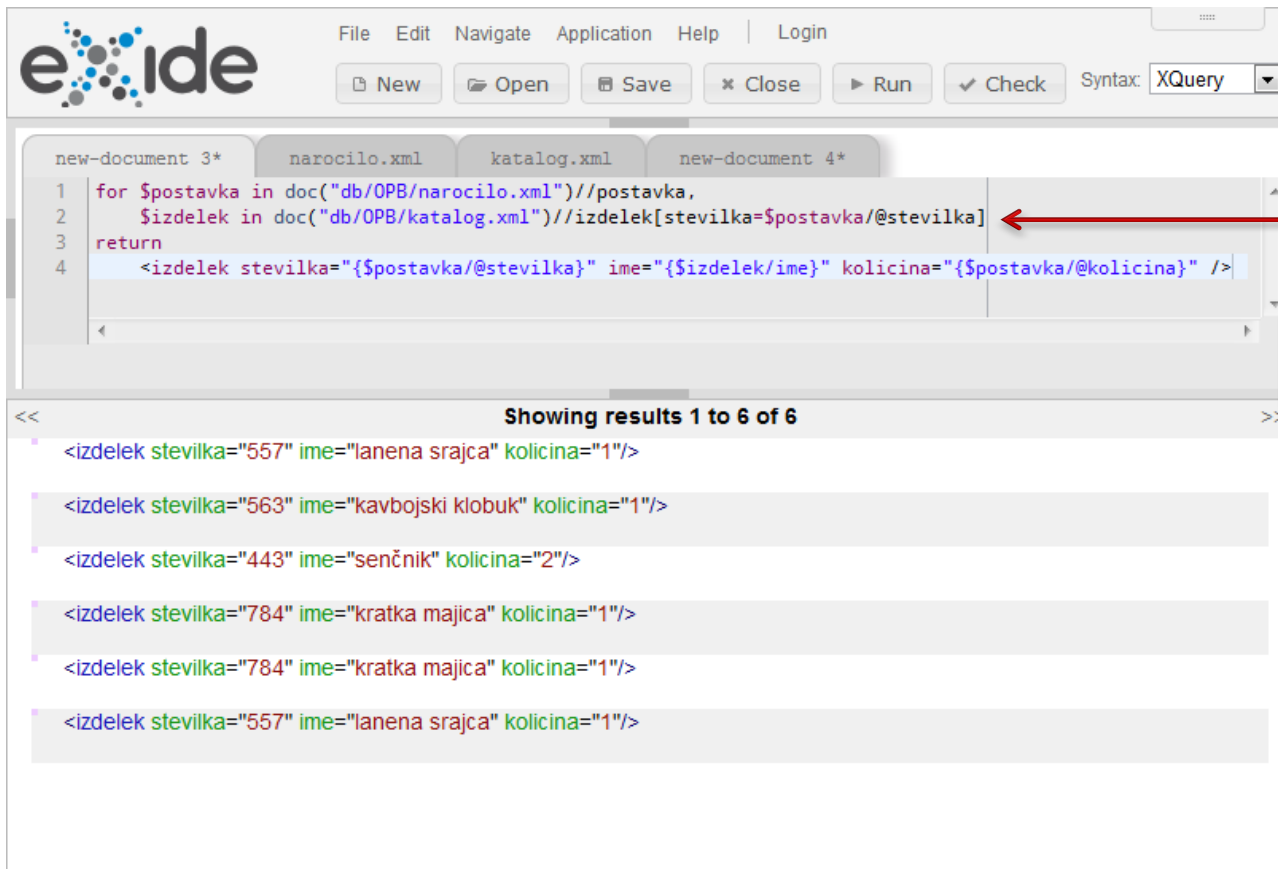
Red callouts highlight the following elements:

- Dostop do naročil**: Points to the `doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka` part of the query.
- Dostop do kataloga izdelkov**: Points to the `doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek` part of the query.
- Pogoj za združevanje**: Points to the `where $postavka/@stevilka = $izdelek/stevilka` condition.

Below the query, the results are displayed as XML fragments:

```
<< Showing results 1 to 6 of 6 >>  
1 <izdelek stevilka="557" ime="lanena srajca" kolicina="1"/>  
2 <izdelek stevilka="563" ime="kavbojski klobuk" kolicina="1"/>  
3 <izdelek stevilka="443" ime="senčnik" kolicina="2"/>  
4 <izdelek stevilka="784" ime="kratka majica" kolicina="1"/>  
5 <izdelek stevilka="784" ime="kratka majica" kolicina="1"/>  
6 <izdelek stevilka="557" ime="lanena srajca" kolicina="1"/>
```

Združevanje s stikom (3)

The screenshot shows the eXide IDE interface. The top menu bar includes File, Edit, Navigate, Application, Help, and Login. Below the menu are buttons for New, Open, Save, Close, Run, and Check, along with a Syntax dropdown menu set to XQuery. The main editor area displays an XQuery query:

```
1 for $postavka in doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka,  
2   $izdelek in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek[$postavka/@stevilka = $izdelek/@stevilka]  
3 return  
4   <izdelek stevilka="{ $postavka/@stevilka}" ime="{ $izdelek/ime}" kolicina="{ $postavka/@kolicina}" />
```

A red arrow points from a red callout box to the join condition in the query. Below the editor, the results pane shows the output of the query:

Showing results 1 to 6 of 6

```
<izdelek stevilka="557" ime="lanena srajca" kolicina="1"/>  
<izdelek stevilka="563" ime="kavbojski klobuk" kolicina="1"/>  
<izdelek stevilka="443" ime="senčnik" kolicina="2"/>  
<izdelek stevilka="784" ime="kratka majica" kolicina="1"/>  
<izdelek stevilka="784" ime="kratka majica" kolicina="1"/>  
<izdelek stevilka="557" ime="lanena srajca" kolicina="1"/>
```

Drug način
integracije
istih podatkov.

Združevanje z odprtim stikom

The screenshot shows the eXide XQuery editor interface. The query is as follows:

```
1 for $postavka in doc("db/OPB/katalog.xml")//izdelek
2 return
3   <izdelek stevilka="{ $postavka/stevilka}" cena="{
4     for $izdelek in doc("db/OPB/cene.xml")//cene//izd
5     where $postavka/stevilka = $izdelek/@st
6     return $izdelek/cena
7   }" />
```

Red callouts highlight specific parts of the query:

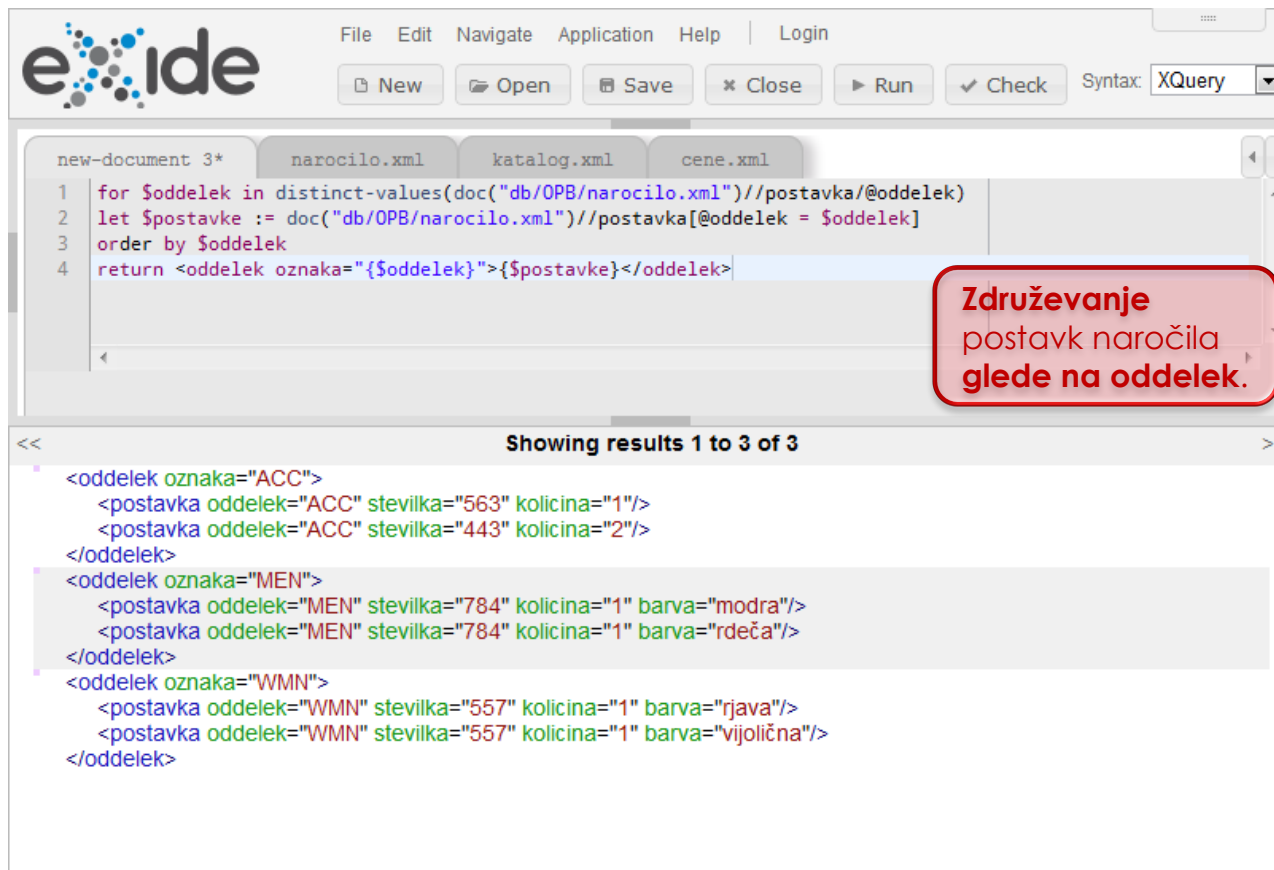
- Pogoj odprtega stika.** (Condition of the open join) points to the `where $postavka/stevilka = $izdelek/@st` clause.
- Vgnezden FLWOR izraz.** (Nested FLWOR expression) points to the inner `for $izdelek in doc("db/OPB/cene.xml")//cene//izd` clause.

The results pane shows the following XML output:

```
<< Showing results 1 to 4 of 4 >>
<izdelek stevilka="557" cena="29.99"/>
<izdelek stevilka="563" cena="69.99"/>
<izdelek stevilka="443" cena="39.99"/>
<izdelek stevilka="784" cena="" />
```

A red callout **Ni pripadajoče cene.** (No corresponding prices) points to the last result element where the price is empty.

Grupiranje

The screenshot shows the eXide XML editor interface. The top menu bar includes File, Edit, Navigate, Application, Help, and Login. Below the menu are buttons for New, Open, Save, Close, Run, and Check, along with a Syntax dropdown menu set to XQuery. The editor has three tabs: new-document 3*, narocilo.xml, katalog.xml, and cene.xml. The main text area contains the following XQuery code:

```
1 for $oddelek in distinct-values(doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka/@oddelek)
2 let $postavke := doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka[@oddelek = $oddelek]
3 order by $oddelek
4 return <oddelek oznaka="{ $oddelek }">{ $postavke }</oddelek>
```

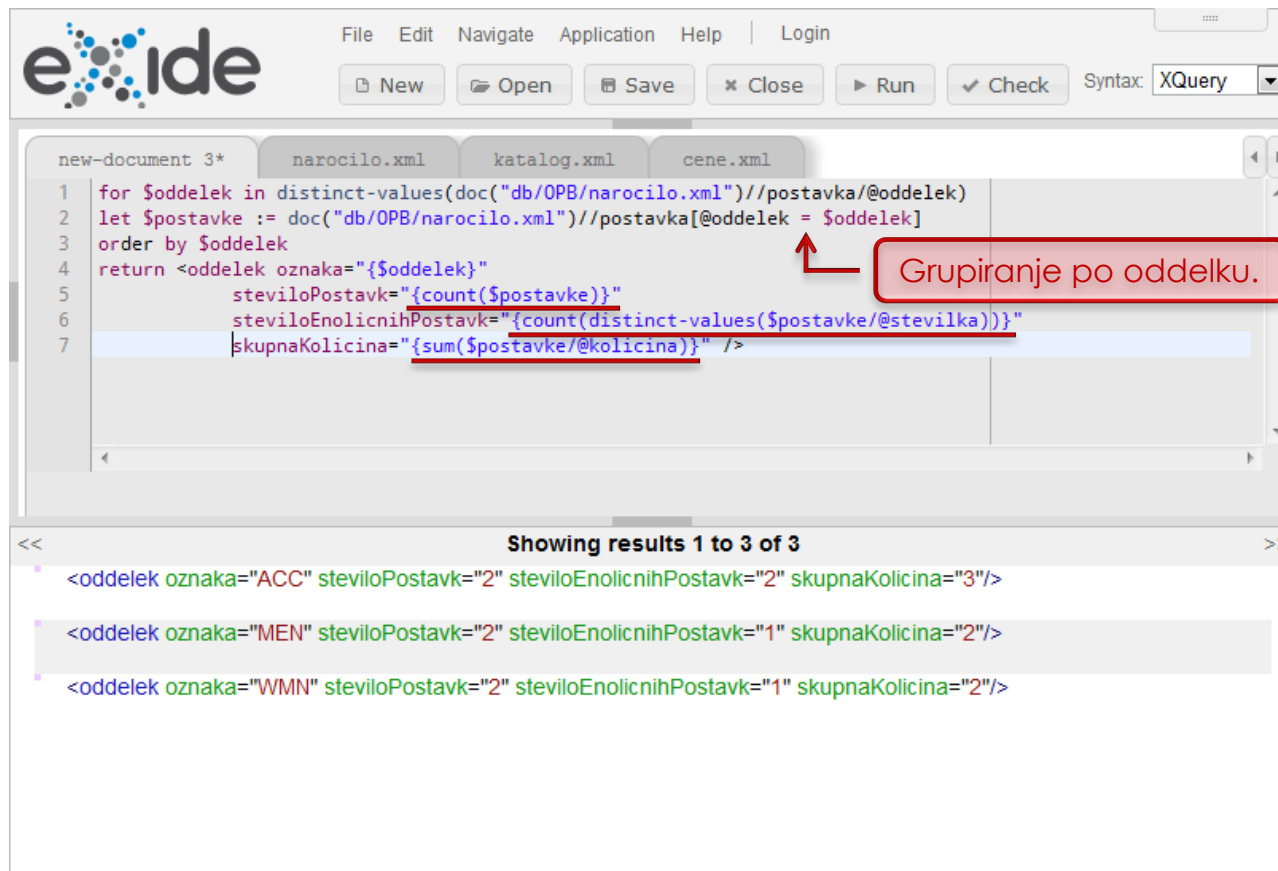
A red callout box with a white border and rounded corners is positioned over the right side of the code, containing the text: **Združevanje postavk naročila glede na oddelek.**

Below the code editor, the results pane is titled "Showing results 1 to 3 of 3" and displays the following XML output:

```
<oddelek oznaka="ACC">
  <postavka oddelek="ACC" stevilka="563" kolicina="1"/>
  <postavka oddelek="ACC" stevilka="443" kolicina="2"/>
</oddelek>
<oddelek oznaka="MEN">
  <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="modra"/>
  <postavka oddelek="MEN" stevilka="784" kolicina="1" barva="rdeča"/>
</oddelek>
<oddelek oznaka="WMN">
  <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="rjava"/>
  <postavka oddelek="WMN" stevilka="557" kolicina="1" barva="vijolična"/>
</oddelek>
```

Agregacija (1)

... po oddelku

The screenshot shows the eXide IDE interface. The editor contains the following XQuery code:

```
1 for $oddelek in distinct-values(doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka/@oddelek)
2 let $postavke := doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka[@oddelek = $oddelek]
3 order by $oddelek
4 return <oddelek oznaka="{ $oddelek }"
5         steviloPostavk="{count($postavke)}"
6         steviloEnolicnihPostavk="{count(distinct-values($postavke/@stevilka))}"
7         skupnaKolicina="{sum($postavke/@kolicina)}" />
```

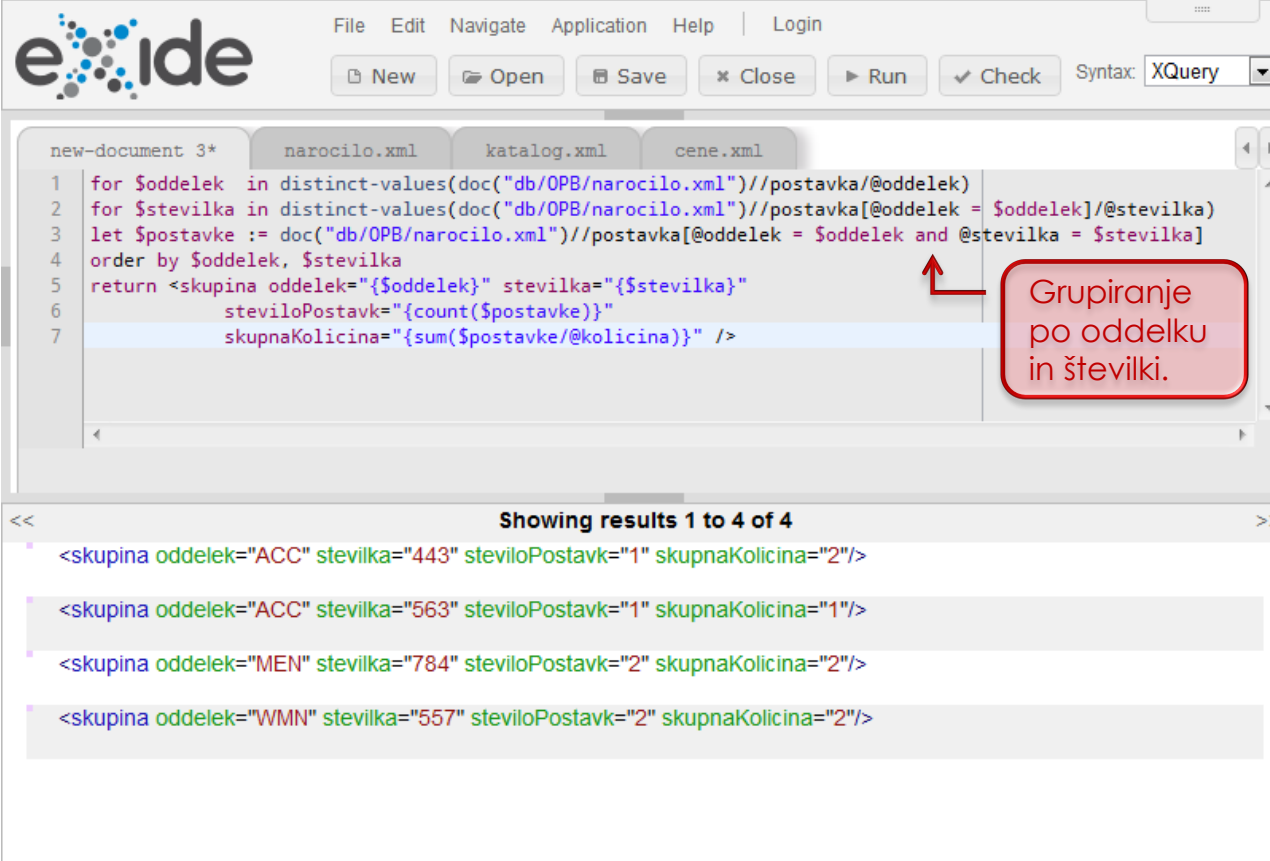
A red box highlights the text "Grupiranje po oddelku." with an arrow pointing to the `order by $oddelek` line in the code.

Below the editor, the results pane shows "Showing results 1 to 3 of 3" and the following XML output:

```
<oddelek oznaka="ACC" steviloPostavk="2" steviloEnolicnihPostavk="2" skupnaKolicina="3"/>
<oddelek oznaka="MEN" steviloPostavk="2" steviloEnolicnihPostavk="1" skupnaKolicina="2"/>
<oddelek oznaka="WMN" steviloPostavk="2" steviloEnolicnihPostavk="1" skupnaKolicina="2"/>
```

Agregacija (2)

... po oddelku in številki

The screenshot shows the eXide XQuery IDE interface. The top menu bar includes File, Edit, Navigate, Application, Help, and Login. Below the menu are buttons for New, Open, Save, Close, Run, and Check, along with a Syntax dropdown menu set to XQuery. The main editor displays an XQuery query with the following code:

```
1 for $oddelek in distinct-values(doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka/@oddelek)
2 for $stevilka in distinct-values(doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka[@oddelek = $oddelek]/@stevilka)
3 let $postavke := doc("db/OPB/narocilo.xml")//postavka[@oddelek = $oddelek and @stevilka = $stevilka]
4 order by $oddelek, $stevilka
5 return <skupina oddelek="{ $oddelek}" stevilka="{ $stevilka}"
6       steviloPostavk="{count($postavke)}"
7       skupnaKolicina="{sum($postavke/@kolicina)}" />
```

A red callout box with a red arrow pointing to the query code contains the text: "Grupiranje po oddelku in številki." (Grouping by department and number).

Below the editor, the results pane shows "Showing results 1 to 4 of 4" and displays four XML result elements:

```
<skupina oddelek="ACC" stevilka="443" steviloPostavk="1" skupnaKolicina="2"/>
<skupina oddelek="ACC" stevilka="563" steviloPostavk="1" skupnaKolicina="1"/>
<skupina oddelek="MEN" stevilka="784" steviloPostavk="2" skupnaKolicina="2"/>
<skupina oddelek="WMN" stevilka="557" steviloPostavk="2" skupnaKolicina="2"/>
```


Funkcije

Vgrajene, parametri

Funkcije

- **vgrajene** funkcije
 - jezik XQuery podpira več kot 100 vnaprej opredeljenih funkcij,
 - pri imenih ni potrebno uporabljati predpon.
- **lastne** funkcije
 - opredeljeni v poizvedbi ali v ločenem modulu,
 - pri imenih moramo uporabljati predpone.

Vgrajene funkcije (1)

- funkcije z **nizi**
 - substring, contains, matches, concat, normalize-space, tokenize
- **datumske** funkcije
 - current-date, month-from-date, adjust-time-to-timezone
- **številске** funkcije
 - round, avg, sum, ceiling

Vgrajene funkcije (2)

- funkcije **zaporedij**
 - index-of, insert-before, reverse, subsequence, distinct-values
- funkcije nad **elementi**
 - data, empty, exists, id, idref
- funkcije nad **imeni**
 - local-name, in-scope-prefixes, QName, resolve-QName

Vgrajene funkcije ⁽³⁾

- funkcije **obvladovanja napak**
 - error, trace, exactly-one
- funkcije nad **dokumenti** in **URI naslovi**
 - collection, doc, root, base-uri

Kje uporabljamo klice funkcij?

- Povsod tam, kjer lahko uporabljamo izraze:

- let delu FLWOR izraza

```
let $ime := substring($imeIzdelka, 1, 5)
```

- na novo nastalem elementu

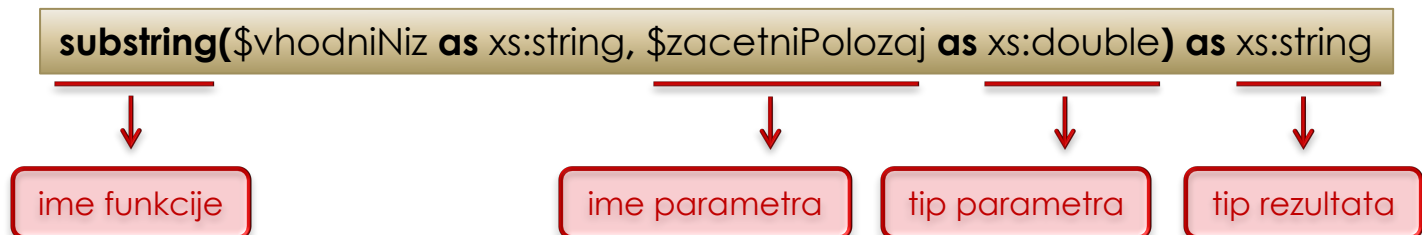
```
<ime>{substring($imeIzdelka, 1, 5)}</ime>
```

- v predikatu izraza

```
doc("db/OPB/katalog.xml")/katalog/izdelek[substring(ime, 1, 3) = "lan"]
```

Opredelitev funkcije (1)

- Vsaka funkcija ima lahko več opredelitev:
 - ki opredeljuje ime, parametre in tip rezultata

Opredelitev funkcije (2)

- Če ima funkcija več opredelitev, potem mora imeti vsaka različno število parametrov:

```
substring($vhodniNiz as xs:string, $zacetniPolozaj as xs:double) as xs:string
```

```
substring($vhodniNiz as xs:string, $zacetniPolozaj as xs:double,  
$dolzina as xs:double) as xs:string
```


Druga opredelitev ima
1 dodaten parameter.

Zaporedje tipov ⁽¹⁾

- tipi parametrov in rezultata so predstavljeni kot zaporedje tipov,
- najbolj pogosto uporabljamo kar enostavne tipe
 - npr. `xs:string`, `xs:integer`, `xs:double`
- ostale možnosti zaporedja tipov
 - `item()`, `node()`, `element()`, `attribute()`

Zaporedje tipov (2)

- Indikator ponavljanja nam pove, koliko ponovitev dopuščamo:
 - ? za 0 ali 1 element,
 - * za 0, 1 ali več elementov,
 - + za 1 ali več elementov,
 - **brez indikatorja** za natanko 1 element

`count($argument as item()*) as xs:integer`

argumentov je lahko 0, 1 ali več
(atomarne vrednosti oz. vozlišča)

tip odgovora je
vedno 1 število

Zaporedje tipov (3)

- Seznam argumentov mora ustrezati eni opredelitvi funkcije v številu in tipih

`substring($imeIzdelka, 1, 5)`

`substring($imeIzdelka, 1)`

`substring($imeIzdelka, 1, ())`

`substring($imeIzdelka, "1")`

← uporaba praznega zaporedja kot parameter ni isto kot izpuščanje parametra

← neujemanje tipa parametra

Uporabniško opredeljene funkcije

Primeri, spremenljivke, rekurzivne funkcije ...

Zakaj uporabljati uporabniško opredeljene funkcije?

- ponovna uporaba
 - ni potrebno ponavljati istih izrazov
 - poenostavitev poizvedbe,
 - vzdrževanje na enem mestu
- rekurzija,
 - brez uporabe funkcij je praktično nemogoča,
- itd.

Opredelitev funkcije

- lahko zapišemo v:
 - prolog ali
 - ločen modul,
- z uporabo **declare function** rezerviranih besed, katerim sledi
 - opredelitev,
 - jedro funkcije v zavutih oklepajih {...}.
- predpona
 - vnaprej opredeljena ali
 - **local**.

Primer opredelitve funkcije

```
declare function local:znizanaCena(  
    $cena as xs:decimal?, $popust as xs:decimal?,  
    $maxPopustIzdelek as xs:integer?) as xs:decimal?  
{  
    let $upostevanPopust := (if ($maxPopustIzdelek lt $popust)  
        then $maxPopustIzdelek else $popust)  
    return ($cena * (100 - $upostevanPopust)) div 100  
};
```

← opredelitev
funkcije

← jedro
funkcije

```
for $izdelek in doc("db/OPB/cene.xml")//izd  
return local:znizanaCena($izdelek/cena, $izdelek/popust, 5)
```

← klic
funkcije

Primer minimalne funkcije

- V jedru je lahko poljuben izraz,
 - ni nujno, da je FLOWR,
- parametri niso obvezni,
- tip rezultata ni obvezen.

```
declare function local:test() {2};
```


Kontekst funkcije


```
declare function local:izdelek2stevilka() as xs:string? {  
  substring(stevilka, 2, 1)  
};
```

ni podanega
konteksta za številko

```
for $izdelek in (doc("db/OPB/katalog.xml"))//izdelek[local:izdelek2stevilka(.) > '5']  
return $izdelek
```



```
declare function local:izdelek2stevilka($izdelek as element()?) as xs:string? {  
  substring($izdelek/stevilka, 2, 1)  
};
```

kontekst se pošlje
v argumentu

```
for $izdelek in (doc("db/OPB/katalog.xml"))//izdelek[local:izdelek2stevilka(.) > '5']  
return $izdelek
```

Rekurzivne funkcije

- Funkcije lahko kličejo samo sebe
- Primer:
 - vrni število pod elementov

```
declare function local:stPodElementov($element as element()) as xs:integer {  
  sum(for $podElement in $element/*  
    return local:stPodElementov($podElement) + 1)  
};
```

Viri

W3C in ostalo dodatno gradivo

Dodatni viri ⁽¹⁾

- **W3C XML Query (XQuery)**
 - Osnove jezika XQuery.
 - <http://www.w3.org/XML/Query/>
- **W3C XQuery 1.0 and XPath 2.0 Function and Operators**
 - Seznam in primeri uporabe vgrajenih funkcij v poizvedovalni jezik XQuery in XPath.
 - <http://www.w3.org/TR/xpath-functions/>

Dodatni viri (2)

- **W3C XML Query Use Cases**
 - Primeri poizvedb na različnih primerih.
 - <http://www.w3.org/TR/xquery-use-cases/>
- **FunctX XQuery Functions**
 - Seznam več kot 100 primerov uporabnih XQuery funkcij.
 - <http://www.xqueryfunctions.com/>